

Notat**Til**

innspillsadresse HOD, Helse- og omsorgsdepartementet

Fra

Barneombudet

Vår ref:

22/00688-2

Saken gjelder

Opptrappingsplan for psykisk helse

Dato:

3. oktober 2023

Høringsinnspill til Helse – og omsorgskomiteens behandling av Meld. St. 23 (2022-2023) Opptrappingsplan psykisk helse

Barneombudet har innspill til Stortingets behandling av Opptrappingsplan for psykisk helse og viser samtidig til vårt tidligere innspill til [opptrappingsplanen](#).

Barneombudet er glad for at opptrappingsplanen har tydelige ambisjoner om å redusere antall barn med psykiske plager, gi barn god psykisk helsehjelp på rett nivå og at både resultatmål og tiltak i planen gjenspeiler dette. Likeledes at regjeringen vil sørge for at det etableres et evalueringsprogram fra 2024 for å følge effekten av opptrappingsplanen.

Psykisk helse for barn og unge er et område det bør være tverrpolitisk enighet om å styrke. Barneombudet har forventninger til at opptrappingsplanens formulerte resultatmål og ambisjoner følges opp av både regjering og Storting i kommende budsjetter, og at det jobbes langsiktig for å styrke det psykiske helsetilbudet til barn og unge.

Barneombudet forventer å se at best mulig oppfyllelse av barns rettigheter ligger til grunn ved implementering av resultatmålene.

- **Barneombudet ber Stortinget sikre lavterskel psykisk helsetilbud i kommunen med utgangspunkt i barn og unges behov**

Regjeringen har ambisjoner om å styrke likeverdige lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus, inkludert å utrede lovfesting av lavterskeltilbud i kommunene. Det er bra. Dette var også en av anbefalingene i vår rapport [Hvem skal jeg snakke med nå?](#) I denne har vi også påpekt at krav til innhold og kompetanse i kommunes lavterskel tilbud psykisk helsehjelp bør reguleres nærmere. Det bør gis føringer som sikrer at kommunene har gode kunnskapsbaserte lavterskeltilbud som ivaretar behovet for lett tilgjengelige og fleksible tjenester, inkludert foreldrestøttende tiltak. Det er helt avgjørende at dette er på plass for at kommunene skal kunne lykkes i å ivareta barn og unges rettigheter, i å ivareta sitt lovpålagte arbeid og i arbeidet med å realisere

barnevernreformens intensjoner om tidlig innsats og forebygging og hjelp tilpasset barn og familiers behov.

Barneombudet mener dette må få prioritet i realisering av opptrappingsplanen og at barn og unge sikres medvirkning i det kommende evalueringsprogrammet. Videre at det gjenspeiles i kommende budsjetter.

- **Barneombudet ber Stortinget sørge for at psykisk helsevern for barn og unge organiseres og finansieres med utgangspunkt i barn og unges behov**

Barneombudet er glad for at regjeringen vil øke de regionale helseforetakene sin kapasitet til å behandle og følge opp barn og unge med psykiske lidelser og sikre tilstrekkelig døgnkapasitet og sengeplasser. Opptrappingsplanen viser blant annet til at behandlingstilbudet til barn og unge med spiseforstyrrelser er blitt styrket for å møte den økte etterspørselen og framskrivningene. Ventetid og tilbud varierer likevel mellom helseforetak, og vi er ikke i mål med syvdagers døgntilbud til alle barn og ungdommer som har behov for det. Vi har forventninger om å se at denne satsingen også gjenspeiles i statsbudsjettet.

- **Barneombudet ber Stortinget sørge for at psykisk helsevern til barn og unge har rammer som imøtekommer deres særlige behov for fleksibilitet.**

Vi savner et mer konkret initiativ fra regjeringen til å endre rammene for det psykiske helsetilbudet slik at tilbudet svarer til barn og unges særlige behov for fleksible og ambulante psykiske helsetjenester. Slik spesialisthelsetjenesten er organisert i dag, er ikke behandlingstilbudet i psykisk helsevern godt nok tilpasset barn og unge. De krever mye større fleksibilitet for at de skal ha nytte av behandling i psykisk helsevern enn voksne. Ungdommer vi har snakket med, ønsker at behandlerne kan ta seg tid til å bygge relasjon, og formidler at dette er et premiss for å kunne gi god psykisk helsehjelp. De har behov for å møte behandleren andre steder enn på et kontor, og ønsker konsultasjoner over lengre tid som en halv eller en hel dag på grunn av lang reisevei og tap av skoletid.

Vi forventer en realisering av et psykisk helsetilbud som er dimensjonert med rett kompetanse, nødvendige rammebetingelser, inkludert finansieringsmodeller, som ivaretar barn og unges ønske om å bli møtt med fleksibilitet og individuell tilpasning.

I vår rapport [Jeg skulle hatt BUP i en koffert](#), pekte vi på utfordringene med ulik praksis ved vurdering av henvisninger. Dette kan føre til at barn og unge med behov for rask hjelp risikerer å ikke bli ivaretatt, og at barn og unge ikke alltid får tilgang på riktig hjelp.

At barn og unge som henvises til psykisk helsevern skal få tilbud om en vurderingssamtale for avklaring av videre oppfølging i spesialisthelsetjenesten eller kommunal helse- og omsorgstjeneste, ser vi som svært positivt, og Barneombudet forventer at dette blir ivaretatt i kommende statsbudsjett.

- **Barneombudet ber Stortinget sikre bedre samhandling mellom kommune og psykisk helsevern for barn og unge**

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Barneombudet har over tid sett behov for målrettede og forpliktende tiltak som sikrer kontinuitet i hjelpen og sømløse overganger mellom kommune og spesialisthelsetjeneste og har påpekt dette i rapportene [Hvem skal jeg snakke med nå?](#) og [Jeg skulle hatt BUP i en koffert](#).

Barneombudet er derfor glade for at regjeringen vil videreutvikle modeller for samarbeid mellom kommune og psykisk helsevern for barn og unge, og herunder den før nevnte innføringen av vurderingssamtale. For at vurderingssamtalen skal kunne sikre barn og unge rett hjelp på rett nivå, forutsetter dette at kommunene har på plass et lavterskeltilbud. Det er positivt at de nasjonale pasientforløpene er ment å bidra til mer systematisk samarbeid mellom kommune og spesialisthelsetjeneste om vurderingssamtale.

Kostnader knyttet til vurderingssamtaler og videreutvikling av samarbeidsmodeller må synes i kommende statsbudsjetter.

Hilde Silkoset
seniorrådgiver

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo